

KOSZENIE DO WYTWARZANIA KISZONKI W BELACH

Dobór momentu koszenia jest jedną najważniejszych decyzji, którą należy podjąć. Czas koszenia kiszonki oraz uzyskanie optymalnego plonu suchej masy przy zachowaniu wysokiej jakości odżywczej to podstawowe czynniki udanej produkcji kiszonki w belach, które w bezpośredni sposób wpływają na przyrost masy i mleczność.

Poniżej podajemy informacje, które pomogą w optymalnym doborze czasu i metody koszenia oraz podsuszania, dzięki czemu zielonka zostanie najlepiej wykorzystana i przekształci się w wysokiej jakości wydajną kiszonkę w belach.

KIEDY NALEŻY ROZPOCZĄĆ KOSZENIE?

- w przypadku dużej ilości kiszonki w belach czas koszenia zależy od wzrostu roślin. Najlepiej, jeśli koszenie prowadzi się w czasie, gdy nie więcej niż 50% roślin rozpoczęło kłoszenie, ponieważ wtedy wartość wskaźnika D (strawność) jest wysoka – podobnie jak zawartość białka i cukrów
- koszenie w tym czasie zmniejszy całkowity potencjalny plon w porównaniu ze zbiorem późniejszym, jednak idealna jest równowaga między wartością odżywczą i plonem
- również koszenie w tym czasie zapewnia ponadto szybki odrost trawy, co pozwala zwiększyć plon roczny
- jeśli trawa rosła zbyt długo i rozpoczyna się drewnienie łodyg, zwiększa się zawartość błonnika, wskutek czego zmniejsza się strawność, wartość energetyczna i zawartość białka; ponadto trudno sprasować zielonkę w paszę i jest bardziej podatna na rozwój pleśni
- tak więc zbyt późne koszenie prowadzi do zmniejszenia wartości energetycznej paszy i ma bezpośredni wpływ na parametry krów mlecznych i bydła opasowego (Tabela 1)

TABELA 1 – OPÓŹNIENIE KOSZENIA I JEGO WPŁYW NA PRODUKCJĘ MLECZNA

Opóźnienie optymalnego czasu koszenia	Utrata gęstości energetycznej MJ NEL/kg suchej masy	Obniżenie potencjalnej mleczności w kg/ha/rok
4 dni	-0,3	-850
7 dni	-0,5	-1420
10 dni	-0,8	-2271

M J – megadżule NEL – energia netto laktacji

WSKAZÓWKI ODNOŚNIE KOSZENIA

- dostosować wysokość koszenia do warunków glebowych i obecności potencjalnych zanieczyszczeń
- kosić w warunkach suchych: mokra trawa skoszona rano, której pokos tworzy skupiska, nie podsusza się skutecznie. Kosić należy zawsze trawę suchą – bez kropli rosy bądź deszczu na źdźbłach
- Kosić na odpowiedniej wysokości: wysokość runi po koszeniu powinna wynosić 5 – 10 cm, w zależności od warunków glebowych w celu zmniejszenia ryzyka zanieczyszczenia. Najlepsze są kosiarki dokładnie podążające za profilem gruntu. Jeśli maszyna kosi zbyt nisko, należy ją wyregulować, aby uzyskać optymalną wysokość koszenia. Zwiększy to szybkość koszenia i późniejszy odrost trawy do wypasania lub kolejnego zbioru trawy na kiszonkę.

PODSUSZANIE

Udana produkcja kiszonki wymaga szybkiego podsuszania, dzięki czemu uzyskuje się optymalną zawartość suchej masy (30-55%). Poprawia to przebieg zakiszania i ogranicza rozkład białek oraz zwiększa zawartość płynu pofermentacyjnego.

- czas podsuszania należy ograniczyć do minimum, aby uniknąć utraty plonu wskutek rozkładu cukrów i białek w zielonce
- w przypadku trawy na zielonkę zaleca się podsuszanie nie dłużej niż 24h
- Zastosowana metoda suszenia ma wpływ na czas podsuszania niezbędny do uzyskania odpowiedniej zawartości suchej masy (SM). Metoda szerokiego rozrzucania zielonki na polu często wymaga krótszego czasu podsuszania (Tabela 2)

TABELA 2 – CZAS PODSUSZANIA NIEZBĘDNY DO UZYSKANIA ODPOWIEDNIEJ ZAWARTOŚĆ SUCHEJ MASY

Data koszenia/	Metoda podsuszania	SM przy zakiszaniu	Czas podsuszania
----------------	--------------------	--------------------	------------------

temperatura średnia			(w godzinach)
3 – 5 maja 28 st. C / 83 st. F	Szeroko	44,6	29
	Wąsko	43,5	55
12 – 14 czerwca 28 st. C / 83 st. F	Szeroko	45,0	28
	Wąsko	44,7	40
17 – 18 lipca 35 st. C / 96 st. F	Szeroko	48,5	6
	Wąsko	46,9	25

WSKAZÓWKI ODNOŚNIE PODSUSZANIA

- natychmiast po koszeniu rozrzucić zielonkę. Podsuszanie jest szybsze, jeśli pory roślin są otwarte (100 litrów wody na tonę na godzinę); przy zamkniętych porach spada do 20l/t/h. Pory pozostają otwarte jedynie przez dwie godziny po skoszeniu, dlatego rozrzucenie zielonki ułatwia odparowywanie wody z niezamkniętych jeszcze porów
- dodatki przyspieszają podsuszanie, ponieważ otwierają powierzchnię liści i zwiększają parowanie
- zielonki bez dodatków należy jak najszybciej szeroko rozrzucić po koszeniu za pomocą przetrząsacza, aby ułatwić podsuszanie
- w przypadku dużych plonów szczególnie istotne jest zastosowanie przetrząsacza, aby umożliwić równomierne podsuszanie zielonki i uniknąć obecności mokrych i niepodszuszonych roślin przy ziemi
- należy kontrolować pogodę – w gorące i wietrzne dni schnięcie i uzyskiwanie odpowiedniej zawartości suchej masy odbywa się szybko i można przeoczyć optymalny moment
- zielonkę o zawartości suchej masy powyżej 45% trudno prasować, zaś przy zawartości suchej masy 65% obniża się wydajność fermentacji mlekowej
- bezpośrednio przed prasą zwijającą należy stosować zgrabiarkę. Szerokość pokosu powinna być prawie tak szeroka jak szerokość zbierania prasy – trochę więcej zielonki powinno znajdować się w części zewnętrznej niż w środku pokosu.